

ONDERWIJSAVOND

De verborgen boodschap van Jezus 1

Jos Douma

Programma

1. **Waar gaat Marcus 1:15 over?**
2. **Welke ideeën leefden er over het koninkrijk?**
3. **Wat is het koninkrijk van Jezus?**
4. **Wat wordt bedoeld met 'verborgen boodschap'?**
5. **Waarom moet het meer gaan over bekering?**
6. **Wat is het evangelie?**

Marcus 1:15

**De tijd is aangebroken:
het koninkrijk van God (*basileia*) is nabij.
Kom tot inkeer (*metanoia*)
en geloof dit goede nieuws.**

- **Marcus 1:15 als kern (vgl Matteüs 4:15-17)**

Matteüs 4:15-17

‘Land van Zebulon en Naftali, gebied aan het meer en aan de overkant van de Jordaan, Galilea van de heidenen, luister: Het volk dat in duisternis leefde, zag een schitterend licht, en zij die woonden in de schaduw van de dood werden door het licht beschenen.’ Vanaf dat moment begon Jezus zijn verkondiging. ‘Kom tot inkeer,’ zei Hij, ‘want het koninkrijk van de hemel is nabij!’

Marcus 1:15

**De tijd is aangebroken:
het koninkrijk van God (*basileia*) is nabij.
Kom tot inkeer (*metanoia*)
en geloof dit goede nieuws.**

- **Marcus 1:15 als kern (vgl Matteüs 4:15-17)**
- **Kern van Jezus' boodschap: koninkrijk-en-bekering (niet: zonde-en-genade)**

Ideeën over koninkrijk

- 1. Zeloten: we moeten, desnoods met geweld, rebelleren tegen de Romeinen**
- 2. Herodianen en Sadduceeën: we kunnen beter collaboreren met de Romeinen**
- 3. Essenen: we kunnen ons beter terugtrekken uit de corrupte religieuze en politieke systemen**
- 4. Farizeeën: we moeten beter de wet naleven dan zal God ons redden van de Romeinen**

Ideeën over koninkrijk

In de context van de aanwezigheid van deze vier groepen, komt Jezus met een eigen boodschap over het koninkrijk! Tegenover:

1. **Zeloten: geweldloosheid**
2. **Herodianen: een ánder koninkrijk**
3. **Essenen: je niet terugtrekken uit deze wereld**
4. **Farizeeën: een grotere gerechtigheid**

Koninkrijk van Jezus

- **niet: de hemel (later, boven)**
- **een ander soort revolutie: revolutie van barmhartigheid en tederheid**
- **een nieuwe werkelijkheid: hier en nu**
- **de aanwezigheid van God**
- **een spirituele werkelijkheid: Gods dimensie**
- **koninkrijks-metanoia: een omkeer in denken veroorzaakt door het koninkrijk en gericht op het koninkrijk**

Thesaurus van het koninkrijk

- **Gods nieuwe wereld, de dimensie van God, de heerschappij van God, Gods regering, de hemel, het goddelijk milieu, het leven in al zijn volheid, het nieuwe leven, overvloedige genade, het feest van genade, de Liefde, land van de Liefde, Gods geheime plan, Gods verlossingswerk, de stem van de Roepende, het Licht, het Christusmysterie, de gerechtigheid, Christus in ons, in Christus zijn, waarheid, schoonheid en goedheid...**

Thesaurus van het koninkrijk

- **de heilige Geest, Gods aanwezigheid, het opstandingsleven, de zegen van God, de Jezusruimte, eeuwig leven, het Godsmysterie, de verborgen schatten, de sfeer van de hemel, innerlijke vrede, het rijk Gods binnen in ons, innerlijke ruimte en stilte, de dimensie van ruimtelijkheid...**

Koninkrijk: verborgen boodschap

1. het is een 'verborgen' boodschap omdat het gaat over een werkelijkheid die 'verborgen' is, niet zomaar zichtbaar voor het blote oog; het gaat om 'de geheimen van het koninkrijk' waarover Jezus vooral in gelijkenissen spreekt
2. het is een 'verborgen' boodschap omdat de christelijke kerk deze boodschap vaak heeft laten schuil gaan achter een andere boodschap, die van zonde-en-genade

Koninkrijk: verborgen boodschap

- een antisemitische lezing maakte blind voor Jezus en zijn onderwijs als Joods; de 1e eeuwse context werd verwaarloosd
- er kwam een wending naar Grieks denken dat meer was geïnteresseerd in tijdloze waarheden en concepten dan in verhalen
- in de 4e eeuw werd het christendom een staatsgodsdienst waardoor de revolutionaire boodschap van Jezus niet meer revolutionair kon zijn ten aanzien van de maatschappij

Koninkrijk: verborgen boodschap

- de verbinding tussen staat en kerk maakte geweld mogelijk door de kerk in dienst van het 'koninkrijk van God'
- het heeft de kerk vaak ontbroken aan zelfonderzoek
- elke godsdienst, ook het christendom, kan een 'religie' worden
- de nadruk op zonde-en-genade maakte christenen blind voor het koninkrijk van God
- het koninkrijk werd vaak geassocieerd met een 'horizontaal' sociaal evangelie (Social Gospel)

Oproep tot omkeer!

- het boek 'Oproep tot omkeer' laat zien dat bekering heel belangrijk is in het christelijk geloof
- het begrip bekering heeft vaak een wat eenzijdige kleur
 - bekering van concrete zonden
 - eenmalige bijzondere bekering tot God
 - 'bekerings-ervaring'
- Koninkrijk en bekering horen helemaal bij elkaar als kop en munt: basileia en metanoia!

Metanoia

- **vaak vertaald als:**
 - **bekeer u > triomfalisme**
 - **doe boete > moralisme**
- **Onvoldoende oog voor:**
 - **meta-noia = om-denken**
 - **innerlijke transformatie**
 - **veranderingsproces**
 - **herorientatie**
 - **andere mindset**
 - **nieuwe geboorte**

Wat is het evangelie?

- **Hoe vertellen we het evangelie? Wat is het goede nieuws? Hoe vertalen we de boodschap van Jezus vandaag op een relevante manier? Wat is 'redding', 'verlossing'?**
- **Klassieke confessionele benadering:**
 - zonde-en-genade
 - ellende-verlossing-dankbaarheid
- **Vernieuwde bijbelse benadering:**
 - koninkrijk-en-bekering
 - basileia-metanoia-ekklesia

En zonde-en-genade dan?

- **Basileia is de wereld-van-Gods-genade!**
- **Deze benadering start bij Góds koninkrijk, niet bij ónze zonde/ellende!**
- **Metanoia vooronderstelt: falen, doel missen, zonde, imperfectie; zonde komt dus niet zelfstandig/los aan de orde maar geïntegreerd in een groter verhaal dat niet bij de mens maar bij God begint!**
- **Basileia-en-metanoia is minder kwetsbaar voor het moralisme en het individualisme die meekomen met zonde-en-genade!**

